

17.2.2014

לכבוד
עו"ד יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים רח' צלאח א-דין 29
ירושלים
ובדוא"ל ובפקס: 02-6467001

הנדון: פניה עקרונית בנושא הודעת צד ג' של משטרת ישראל ועיריית ירושלים כנגד עמותת

הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות

ת.א. (שלום תל אביב) 53443/12 רוסו נ' שליסל

עו"ד וינשטיין הנכבד,

1. הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות (הבית הפתוח), היא עמותה אשר פועלת להגנה על זכויות של לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים/ות וביסקסואלים/ות (להט"ב) ולקידום ערכי הסובלנות והפלורליזם בירושלים, אשר יזמה ואירגנה בהתאם להנחיות המשטרה מצעדי גאווה בעיר הבירה מאז שנת 2002.
2. אנו פונים אליך בבקשה כי תורה לפרקליטות מחוז תל אביב אזרחי (פמת"א) ולעיריית ירושלים לבטל את הודעות צד ג' שהוגשו נגד הבית הפתוח במסגרת ההליך האזרחי שבסימוכין.
3. פנייתנו נובעת מאקט משפטי חריג ומטריד שננקט על ידי פמת"א, המייצגת את משטרת ישראל ועל ידי עורכי דין פרטיים מטעם חברת ביטוח הפניקס המייצגים את עיריית ירושלים בהליך (עו"ד יוסף רנרט). על אף חריגותו של מעשה זה, אין זו הפעם הראשונה שארגון זכויות אדם הופך מושא לפעילות המבקשת להגביל את פעילותו הציבורית כגון זו המגולמת במהלך המשפטי הנדון. זה לא מכבר הוגשה הודעת צד ג' ברוח דומה כנגד ארגון אדם טבע ודין בשל פעילותו הציבורית והמשפטית להצלת עמק ססגון מיוזמות פיתוח דורסניות. באותו ענין, פנייתו של ארגון אדם טבע ודין אליכם הביאה להודעת פרקליטות מחוז דרום כי היא חוזרת בה מהודעת צד ג' האמורה ואנו תקווה כי כך תנחה את פמת"א ואת עיריית ירושלים לנהוג גם הפעם.
4. המגמה המדאיגה מצד גורמים משפטיים המייצגים רשויות ציבור, לנקוט הליכי סרק משפטיים ולנסות להפנות אשם כלפי ארגוני זכויות אדם בשל עצם פעילותם הציבורית להגנה ולקידום זכויות אדם היא מגמה אשר אין לה מקום בחברה הדמוקרטית

הישראלית. אנו סבורים כי במידה ותמשך מגמה זו, קיים חשש ממשי לגרימת **אפקט מצנן** עבור כלל הארגונים המייצגים אינטרס ציבורי ואשר פועלים ללא ליאות להגנה על ערכים אשר עומדים בבסיס הדמוקרטיה הישראלית.

5. מפאת קוצר הזמן ובשם הזהירות הגיש הבית הפתוח לפני זמן קצר כתב הגנה להודעות בהליך שבסימוכין אולם אנו סבורים כי שיקול הדעת שהפעילו הרשויות במקרה זה היה מוטעה וחרגי באופן אשר מצדיק את התערבותך וביטול הודעות צד ג' מבלי שתתבררנה בבית המשפט בהליך ארוך אשר ישית עלויות כבדות על ארגון הפועל ללא מטרות רווח ולקידום אינטרס חברתי חשוב, **לצד התוצאות נרחבות ההיקף הנוספות, כאמור.**

על הבית הפתוח וההליך שבנדון

6. הבית הפתוח הוקם בשנת 1997 ומאז הפך לאחד הארגונים המובילים בארץ לשמירה וקידום זכויות קהילת הלהט"ב, אשר על שמו חרותים בין היתר פסקי דין אשר הפכו בחלקם לאבני יסוד בתחום זכויות הפרט בישראל [ראה למשל: ע"מ 343/09 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות נ' עיריית ירושלים** (14.9.2010); בג"ץ 8988/06 **משי זהב נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים** (27.12.2006); בג"ץ 5277/07 **מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים** (20.6.2007); בג"ץ 5317/08 **מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים** (21.7.2008); בג"ץ 5346/07 **ברדנשטיין נ' מדינת ישראל – משטרת ישראל** (19.6.2007)].

7. הבית הפתוח, כשמו כן הוא – ארגון אשר דלתותיו פתוחות בפני חברי קהילת הלהט"ב והמזדהים עמה, צעירים כבוגרים, להם הוא מעניק תמיכה והעצמה באמצעות, בין השאר, קבוצות תמיכה, טיולים והרצאות. לצד זה מקיים הארגון פעילות ציבורית לקידום זכויות קהילת הלהט"ב ושוויון לכל תושבי ירושלים. בראש פעילות זו עומד ארגון מצעד הגאווה השנתי בירושלים, אשר מצרף את העיר ירושלים לרשימה של עשרות ערים מכובדות בהן מתקיימים מצעדי גאווה מידי שנה ובהן ניו יורק, ברלין, לונדון, תל אביב ועוד.

8. מצעד הגאווה בירושלים בשנת 2005, אירוע אותו יזם הבית הפתוח, הינו אירוע ציבורי שמהותו היא מימוש חופש הביטוי, חופש המחאה, זכות ההפגנה האסיפה והתהלכה וקידום זכותם של בני הקהילה הגאה לשוויון ולכבוד.

9. משנת 2005 ולמשך כמה שנים (בעיקר תחת הקדנציה של ראש העיר הקודם, אורי לופוליאנסקי) היה צורך להיאבק על עצם הזכות לקיימו. בשנת 2005, ערב המצעד נשוא ההליך שבדון, הגיע המצב לכדי אבסורד בשעה שראש העיר דאז, נחוש בדעתו למנוע את חופש הביטוי וההתאספות של קהילת הלהט"ב הירושלמית, עשה ככל שבידו כדי למנוע את קיום המצעד.

10. באותה שנה נאלץ הבית הפתוח להגיש עתירה כנגד העירייה לבית המשפט המחוזי בירושלים (בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים) ולבקש את שיתוף פעולתה לשם קיום המצעד. היועץ המשפטי של העירייה דאז, עו"ד יוסי חביליו, הודיע למר לופוליאנסקי כי עמדתו אינה חוקית וכי לא יוכל להגן עליה בבית המשפט. אז הגדיל מר לופוליאנסקי לעשות ושכר משרד עורכי דין פרטי ובאמצעותו ניסה למנוע את קיום המצעד. אלא שלבית המשפט היה ברור כי מדובר בזכות יסוד מוגנת מהמעלה הראשונה והוא הורה לעירייה לאפשר את קיום המצעד וחייב את מר לופוליאנסקי בהוצאות אישיות. כך אמר בית המשפט באותו ענין:

"שטחיה הציבוריים של העירייה ומתקניה נועדו לשימוש של הציבור הרחב. עליה להעמידם לרשות הציבור כולו, על כל גווניו, תוך מתן אפשרות להבעת דעות שונות... אין העירייה רשאית להפלות לרעה ציבור זה או אחר בשל אי הסכמה של מי מאנשיה לדעותיו או לנטייתו המינית של אותו ציבור. כן, אין די בפגיעה ברגשותיו של חוג זה או אחר כדי למנוע מאחרים לממש את זכותם לשוויון, לכבוד ולחופש ביטוי."

עת"מ (י-ם) 526/05 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות נ' עיריית ירושלים** (26.6.2005) (להלן: ענין הבית הפתוח).

11. במהלך אותו מצעד גאווה שהתרחש ביום 30.6.2005, דקר בן-עוולה באמצעות סכין שלושה צועדים וצועדות במצעד אך רק בשל השתתפותם בו. הדוקר הורשע בניסיון לרצח, בחבלה בכוונה מחמירה, ובפציעה. נגזרו עליו 12 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ל 12 חודשים ופיצויים כספיים לשלושת הנדקרים. לאחר ערעור שהגיש, קיבל הקלה בעונש המאסר ל 10 שנים. פשע השנאה המחריד הזה הוביל לפציעתו של אחד מהצועדים, צעיר בשם אדם רוסו אשר הגיש בשנת 2012 תביעה אזרחית כנגד הדוקר, משטרת ישראל ועיריית ירושלים (ת.א. (שלום תל אביב) 53443/12 **רוסו נ' שליסל**).

12. במסגרת הליך זה בחרו משטרת ישראל ועיריית ירושלים באקט משפטי חריג שלדעתנו אינו ראוי, להגיש הודעת צד ג' לבית הפתוח משום שארגון את המצעד ומשום שעתר לבית המשפט המחוזי לשם עצם קיומו. נבהיר כי לא נטען על ידי המשטרה או העירייה כי הבית הפתוח קיים את המצעד שלא ברשיון או שלא עמד בתנאי הרשיון שניתנו לו. **הודעת צד ג' הוגשה אך ורק בשל קיום הפעילות הציבורית עצמה – ארגון המצעד והגשת עתירה (שהתקבלה) לבית המשפט כדי לאפשר את קיומו.**

13. יש להדגיש, שוב, כי הבית הפתוח תיאם את המצעד (והאירוע שהתקיים בסיומו) באופן מלא עם משטרת ישראל, תוך מסירת כל הפרטים הידועים לו בעניין. שתי פגישות וסיוור התקיימו עם נציגי משטרת ישראל, במסגרתן ניתנו הנחיות מפורטות הן לבית הפתוח והן לגורמים המשטורתיים. הבית הפתוח מילא אחר כל ההנחיות שניתנו לו על ידי המשטרה.

חופש הביטוי וההפגנה

14. כידוע לכל, זכות הביטוי והמחאה הן מהחשובות שבזכויות הקיימות לכל איש ואשה. לא רק משום שבאמצעותן אנו מספרים את סיפור חיינו אלא בשל היותן כלי להבעת מחאה על עוול שנעשה לנו או חירות הנגזלת מאתנו. מעבר לתרומתן המהותית לחיי הפרט הרי שזכות הביטוי והמחאה תורמות לחברה בכללותה שכן הציבור מרוויח מקיומה של חברה פתוחה אשר החברים בה מחליפים דעות מגוונות בחופשיות.

15. דומה שאיש לא יחלוק על חשיבות מימוש חופש הביטוי בהקשר של זכות המחאה במרחב הציבורי. הגשמת חופש הביטוי באמצעות הפגנות וצעדות מוסיפה מימד של נראות פיזית, של הנכחה, אשר חשוב במיוחד בהקשרן של קבוצות מיעוט הנאבקות על הכרה ציבורית ועל הזכות להתקיים במרחב הציבורי בבטחה. כידוע, כל התנועות לשחרור או לשוויון זכויות במהלך ההיסטוריה המודרנית השתמשו במצעדים ככלי למחאה. כך התנועה לשחרור האישה והתנועה לשוויון השחורים בארה"ב. גם תנועות פוליטיות השתמשו במצעדים, כך למשל התנועה נגד המלחמה בוויאטנם.

16. זכויותיהם הבסיסיות של חברי הקהילה הלהט"בית ובראשן הזכויות לחיים, לשלמות הגוף ולכבוד נמצאות תחת מתקפה מתמדת, וגם בתקופה האחרונה זכינו לכמה תזכורות כואבות לכך. בשל מקרים כגון אלו ובגלל צורות נוספות של אפליה בתחום המשפחה והתעסוקה, למשל, וכדי לקדם את מעמדה של הקהילה נוהג הבית הפתוח לארגן מצעדי גאווה שמטרתם להנכיח את קיומה של קהילה להט"בית בירושלים, למחות על האפליה שקהילה זו חווה על בסיס יומיומי ולהוות ארוע קהילתי, מעצים ותומך עבור בני ובנות הקהילה והמזדהים עמה.

17. על החשיבות של מצעדי הגאווה לקידום זכויות קהילת הלהט"ב אמרה כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 5277/07 מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים (20.6.2007):

"הקהילה ההומו-לסבית מבקשת לקיים ארוע פומבי, בו ינתן ביטוי לאופייה וליחודה. היא מבקשת להיחשף בפני הציבור הרחב, כדי שיכיר אותה, וכדי שיכיר בה. חשיבותו של הארוע פועלת כלפי חוץ וכלפי פנים. הוא נועד לחשוף את בני הקהילה לציבור הרחב, ובד בבד, לחשל את החוליות המקשרות בין בני הקהילה בינם לבין עצמם, ולחזק את בטחונם הפנימי בדרך החיים

המרכז לחינוך משפטי קליני, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית, ירושלים
www.cle.huji.ac.il טלפון 5882554 02 פקס 5882544 02 דוא"ל law_clinics@savion.huji.ac.il
הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות (ע"ר), רחוב הסורג 2, ירושלים, כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 2652 ירושלים 91026, טלפון: 02-6250502, פקס: 02-6253192
אימייל: info@joh.org.il אתר אינטרנט: www.joh.org.il

שבחרו להם. בחברה דמוקרטית, זכותו של כל אדם וכל קבוצה להביע ולבטא את ייחודם בדרך הרצויה להם במסגרת החוק, ובכלל זה בחשיפה בפני הציבור הרחב בדרך של אספה ותהלוכה. זכות זו היא זכות חוקתית, המצויה ברף העליון של זכויות האדם."

18. בשל מעמדה של הזכות לחופש ביטוי, נקבע כי הגבלתה בשל קיומו של 'קהל עוין' – קהל אשר אינו מעונין בהשמעת ביטוי מסוים ואף מאיים להתנכל לדובריו יתרחש רק כאשר ישנן ראיות של ממש לכך שמתקיים חשש קרוב לוודאי לפגיעה קשה בשלום הציבור ובביטחונו (ראו: בג"ץ 531/77 ברוך נ' המפקח על התעבורה, פ"ד לב(2) 160, 165; בג"ץ 153/83 לוי ואח' נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, פ"ד לח(2) 393; בג"ץ 4712/96 סיעת מר"צ נ' מפקד מחוז ירושלים, פ"ד נ(2) 822, 823. על איזון זה בהקשר של מצעד הגאווה ראו בג"ץ 8988/06 משי זהב נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים (27.12.2006); בג"ץ 5277/07 מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים (20.6.2007); בג"ץ 5317/08 מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים (21.7.2008); בג"ץ 5346/07 ברדנשטיין נ' מדינת ישראל – משטרת ישראל (19.6.2007)).

19. בין ההפניות שהזכרנו למעלה ישנם הליכים שננקטו לאורך השנים במטרה להגביל את מצעד הגאווה בירושלים, לא פעם על ידי אנשים שהובילו בעצמם מאוחר יותר הפגנות של אותו קהל עוין לצד מצעד הגאווה. בית המשפט העליון מעולם לא פסל את קיומו של אירועי הגאווה בירושלים אלא הכיר בחובתן של הרשויות לפעול באמצעים סבירים להגנה על קהילת הלהט"ב מפני מעשי אלימות והתנכלות. לאורך כל השנים פעל הבית הפתוח בתאום מלא עם משטרת ישראל ופעל ברוח של שיתוף פעולה וכבוד הדדי להסכים על מסלול למצעד גאווה שיהיה סביר בנסיבות הענין.

20. לא ייתכן לייחס אחריות בנזיקין למארגני הפגנה על נזקים שקרו למפגינים בה, אחרת חופש ההפגנה הופך לבן ערובה של אנשים אלימים המתנגדים לקיומה.

21. הגשת הודעת צד ג' כנגד הבית הפתוח בשל עצם ארגון המצעד פירושה אינו דוקטרינת הקהל העוין והפקרתו של חופש הביטוי. זאת משום שכשם שנפסק שאין להגביל מראש את חופש ההפגנה אלא במקרה של חשש קרוב לוודאי לפגיעה קשה בשלום הציבור, כך אין לנסות ולהשית אחריות בדיעבד על הבית הפתוח כאשר פגיעה קשה של פשע שנאה התרחשה למרבה הצער. ניסיון הרשויות להטיל חבות נזיקית על הבית הפתוח בשל מעשיו של קהל עוין אשר ביקש להשתיק את חברי הקהילה באמצעים אלימים, הינה הגבלה אקס-פוסט של עצם זכות ההפגנה. המסר ששולחות משטרת ישראל ועיריית ירושלים באקט זה הינו שהבית הפתוח אחראי לאלימות הנתעבת בשל מימוש חופש הביטוי החוקתי שלו.

22. נשוב ונדגיש כי אין טענה מצד המשטרה שהבית הפתוח לא פעל בהתאם להנחיות שניתנו לו על ידי נציגי המשטרה ערב האירוע.

זכות הגישה לערכאות

23. בהודעת צד ג' מטעם העירייה הגדילה היא עשות וטענה שיש לחייב את הבית הפתוח בנזיקין משום שהתעקשה לקיים את המצעד ואף "עתרה לקבלת סעד מבית המשפט" לשם כך.

24. ראשית נדגיש כי העתירה הופנתה כנגד חוסר שיתוף הפעולה מצד העירייה בארגון המצעד חרף חובתה לאפשר לכל הקהילות החיות בה להשתמש במרחב הציבורי. המשטרה צורפה לעתירה כמשיב פורמאלי ומסרה כי "אין לה התנגדות לקיום המצעד" (ראו: ענין הבית הפתוח לעיל). למעשה נבעה העתירה מהתנכלותו האישית של מי שעמד בראש עיריית ירושלים בזמנו, מר אורי לופוליאנסקי, לקהילת הלהט"ב והוא אף יוצג בהליכים אלו על ידי עורך דין פרטי ששכר משום שהיועץ המשפטי של העירייה חיווה דעתו כי המדיניות שמנהיג ראש העירייה אינה חוקית וסרב להגן עליה בבית המשפט.

25. זאת ועוד – עתירת הבית הפתוח נמצאה מוצדקת והעירייה חויבה לבצע את כל הפעולות הנדרשות על מנת לאפשר את קיומם של המצעד ועצרת הגאווה. כן נפסקו לטובת הבית הפתוח הוצאות משפט חריגות בגובהן בסך 60,000 ₪ אשר משקפות את הסתייגותו של בית המשפט מעמדת ראש עיריית ירושלים.

26. כעת מבקשת העירייה להשית חבות נזיקית על הבית הפתוח משום שעתרה כנגד התנהלות אשר גם לדידי יועמ"ש העירייה וגם לדידי בית המשפט המחוזי בירושלים הייתה בלתי חוקית. אקט זה מהווה פגיעה אנושה בזכות הגישה לערכאות המוכרת בשיטת המשפט הישראלית כ"זכות קונסטיטוציונית מן המעלה הראשונה" (רע"א 2146/04 **מדינת ישראל נ' עיזבון המנוח באסל נעים איברהים**, פ"ד נח(5) 865; עא 3833/93 ד"ר יוסי לוי נ' אילנה לוי, פ"ד מח(2) 862).

27. בטרם הגשת העתירה לבית המשפט ניסו נציגי הבית הפתוח לפנות לעיריית ירושלים מספר פעמים אולם זו האחרונה לא הגיבה לפנייות ולא שיתפה פעולה. משהתקרב מועד המצעד המתוכנן ובלית ברירה נאלץ הבית הפתוח להגיש עתירה נגד עיריית ירושלים אשר כאמור נמצאה מוצדקת. הציניות של נציגי העירייה לטעון כעת כי יש להטיל חבות נזיקית על הבית הפתוח בשל הגשת העתירה, בשעה שמחדל העירייה הוא שהביא לצורך בהגשת העתירה מלכתחילה, היא רבה ואנו תקווה שטענה זו הועלתה על ידי עורכי הדין החיצוניים של העירייה מבלי שנציגיה המוסמכים שמו לב לטענה בלתי ראויה זו.

28. מעבר לאמור, נזכיר כי על פי פסיקת בית המשפט העליון עילת הרשלנות בהקשר של נקיטת הליכים משפטיים תופעל רק במקרה של "רשלנות גסה או רשלנות רבתי או בחוסר תום לב" (רע"א 1565/95 סחר ושרותי ים בע"מ נ' חברת שלום וינשטיין בע"מ, פ"ד נד(5) 638). ברור כי המקרה דגן אינו עומד בתנאים אלו וראיה לכך היא קבלת העתירה במלואה ופסיקת הוצאות המשפט החריגות בגובהן לטובת הבית הפתוח. הלכה זו נקבעה בהקשר של ניהול הליכים אזרחיים ודומה כי הרף המשפטי הגבוה שהוצב בה, המחייב רשלנות גסה של התובע, מתקיים ביתר שאת בהקשר של ניהול הליכים מנהליים כנגד רשות מרשויות המדינה. אי הגשת עתירה על ידי עותר ציבורי כגון הבית הפתוח בנסיבות של מצעד הגאווה ב 2005 הייתה עומדת בניגוד למחויבותו לייצג את קולה של הקהילה הלהט"בית נגד נסיונות ראש העיר דאז להשתיקה.
29. לפיכך, הנסיון להטיל על הבית הפתוח חובה נזיקית בשל עצם מילוי שליחותו הציבורית, במסגרת הליך בו נפסק כי פעל באופן מוצדק אינו "מגרד" אפילו את הרף המשפטי הדרוש להוכחת רשלנות בנקיטת הליכי משפט. גם מסיבה זו ראוי היה כי הודעת צד ג' האמורה לא הייתה מוגשת כלל.

מעמדם המשפטי המתהווה של מגיני זכויות אדם

30. לפני סיום נבקש לומר כמה דברים על מעמדם המשפטי המתהווה של "מגיני זכויות אדם". משפט זכויות האדם הבינלאומי הכיר במעמדם המיוחד של יחידים וארגונים המגנים על זכויות אדם המקובלות על הקהילה הבינלאומית. בהצהרה אשר התקבלה על ידי עצרת האו"ם בשנת 1999 עוגנה ההכרה כי אנשים וארגונים הפועלים להגנה על זכויות אדם סובלים לעיתים מהתנכלות בשל עצם פעילותם זו. (ראו: Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms, U.N. doc A/RES/53/144 (8/3/1999)).
31. בין היתר מציינת ההכרזה את הזכות של יחידים להתאסף בדרכי שלום כדי להגן על זכויות אדם (סעיף 5א' להכרזה), להסב את תשומת ליבם של גורמים ממשלתיים לכל היבט של עבודתם המונע מימוש של זכויות אדם וחירויות יסוד (סעיף 8(2) להכרזה), לפנות לרשויות משפטיות מוסמכות כדי להלין על הפרה לכאורה של זכויות אדם על ידי פרטים או על ידי רשויות המדינה (סעיף 9(3) להכרזה). ההכרזה אף מטילה חובה פוזיטיבית על המדינה לאפשר ליחידים וארגונים לממש את הזכויות המנויות בהכרזה ובראשן הזכות למחות בדרכי שלום כנגד הפרת זכויותיהם (סעיף 12 להכרזה).

32. הגשת הודעות צד ג' כנגד הבית הפתוח באופן שפורט לעיל משתייך למגמה משפטית הידועה בעולם (ובפרט בארה"ב) כ – SLAPP – Strategic Litigation Against Public Participation. דוקטרינה משפטית זו עוסקת בשימוש בכלים משפטיים לשם השתקת פעילות וביקורת ציבוריים של ארגונים ויחידים וניתן לראות עליה ניכרת שלה בשדה המשפטי הישראלי בשנים האחרונות (ראו: דוח האגודה לזכויות האזרח, "תביעות משתיקות" (2012)). כאשר הליכים אלו ננקטים כנגד ארגון זכויות אדם מצד רשויות המדינה האמונות בעצמן על הגנה על זכויות אדם ואשר משמשות כפקיד בית משפט (Officer of the Court) בשיטת המשפט שלנו, הדבר חמור שבעתיים.
33. הבית הפתוח הינו ארגון שפועל שלא למטרת רווח ומטרתו הגנה על זכויותיה של קבוצת מיעוט. גרירתו להליכים משפטיים על ידי המדינה משליכה על פעילותו שכן לא מדובר בגוף עתיר משאבים, אבל חמור מכך – היא גורמת לכך שגם הבית הפתוח וגם ארגוני חברה אזרחית אחרים יחשבו פעם ופעמיים ושלוש לפני שיארגנו את ההפגנה או הצעדה הבאה. בסופו של יום כולנו כחברה נפסיד אם רשויות המדינה יסגלו לעצמן את המנהג להחצין עלויות על ארגוני חברה אזרחית ולהטיל עליהן אשם בשל עצם פעילותן הציבורית.
34. יתרה מכך – יש בנסיון הנוכחי משום הסלמה והרחבת ההגבלה על פעילותם של ארגוני זכויות אדם. בעוד שבמקרה של אדם טבע ודין החשש היה שפרקטיקה זו תגרום לארגונים הפועלים להגנה על אינטרס חברתי להזהר זהירות יתר מפני נקיטת הליכים משפטיים, במקרה דנן – מדובר במקרה אשר תוצאותיו עלולות להגביל פעילות אשר שהיא לב ליבה של עשייה חברתית – חופש הביטוי וההתאספות.

סיכום

35. לנוכח האמור נבקשך כי תשקול להורות לפמת"א ולעיריית ירושלים לבטל את הודעות צד ג' שהוגשו כנגד הבית הפתוח בהליך שבסימוכין. נציין כי על אף שהעירייה מיוצגת בהליכים אלו על ידי משרד עורכי דין פרטי הרי שהלכה ידועה היא כי חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה מחייבת את הרשויות בפעולתן (ראו: בג"ץ 4247/97 **סיעת מרץ במועצת עיריית ירושלים ואח' נ' השר לענייני דתות ואח'**, פ"ד נב(5) 241; בהקשר של מעמדן המחייב של הנחיות היועמ"ש ראו: בג"ץ 5755/08 **יעל ארן נ' ממשלת ישראל** (20.4.2009); וכן בהקשר של חיוב הוראות היועמ"ש את המשטרה בפעולתה ראו: בג"ץ 210/13 דב אבן אור, עו"ד נ' היועץ המשפטי לממשלה (15.1.2014)).
36. בית המשפט העליון חזר ואישר הלכה זו גם בפקס דינו אשר עסק ישירות בנושא קיום מצעד הגאווה בירושלים ובסמכותו של היועמ"ש להנחות את עיריית ירושלים בפעולותיה: "בהקשר זה נציין את אשר נקבע כבר בפסיקתו של בית-משפט זה, ולפיו נציגו של היועץ

המרכז לחינוך משפטי קליני, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית, ירושלים

www.cle.huji.ac.il טלפון 5882554 02 פקס 5882544 02 דוא"ל law_clinics@savion.huji.ac.il

הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות (ע"ר), רחוב הסורג 2, ירושלים, כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 2652 ירושלים 91026, טלפון: 02-6250502, פקס: 02-6253192
אימייל: info@joh.org.il אתר אינטרנט: www.joh.org.il

המשפט לממשלה - ובהם היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה והרשויות המקומיות - פועלים בשמו, וחוות-דעתם בדבר המצב המשפטי הקיים מחייבת את הרשויות כל עוד בית-המשפט לא פסק אחרת באותו עניין" (בג"ץ 5277/07 ברוך מרזל נ' מפקד משטרת מחוז ירושלים (20.6.2007)).

37. חשוב להדגיש בענייננו, שוב, כי הגנה על זכויות חוקתיות יסודיות אלה שהוזכרו כאן חייבת לבוא לידי ביטוי במחיקה מיידית של ההודעות לצד ג', מבלי להשתהות ולו יום אחד נוסף. בשל החשש לפגיעה בפעילות הציבורית של ארגוני זכויות אדם קיים טעם לפגם בעצם הגשת הודעות צד ג' ולפיכך אין לדעתנו להותיר את קיום ההליכים נגד הבית הפתוח ובירור התביעה בבית המשפט.

38. מצורפים כתבי בי-דין.

בכבוד רב,

רונית לוין-שנור
חברת הוועד המנהל
הבית הפתוח

אלינור סידי
מנכ"לית
הבית הפתוח

נטע פטריק, עו"ד
הקליניקה לזכויות אדם בינלאומיות
האוניברסיטה העברית בירושלים

העתק:

עו"ד אמנון מרחב

היועץ המשפטי

עיריית ירושלים

כיכר ספרא 1

ירושלים

ובדוא"ל ובפקס: 02-6296490